



DOBRI LJUDI

Constantino Auca Chutas, ratnik za spas južnoameričkih
šuma i života:

Rješenja su pred vama, ali nije to neka čarobna formula
koju možete pronaći na internetu

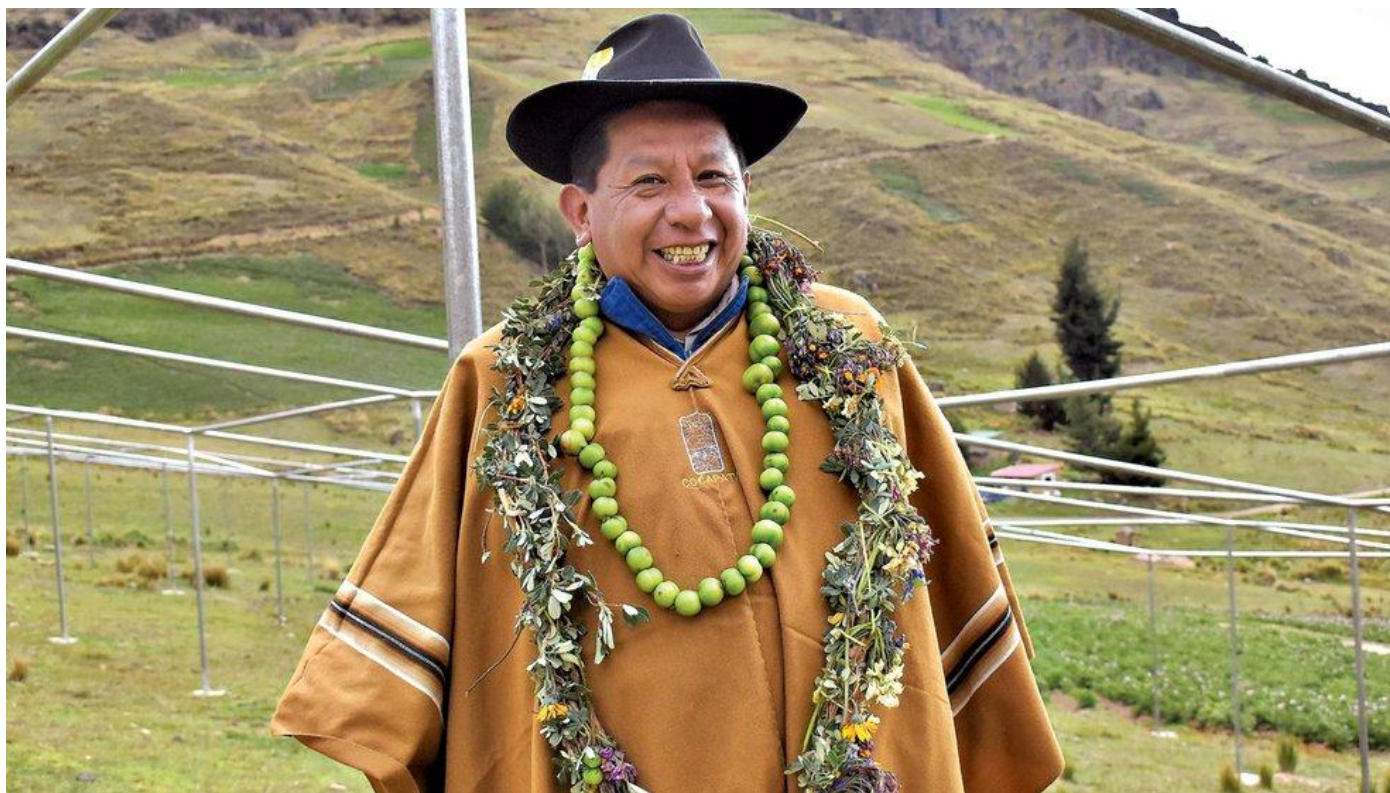
Constantino Auca Chutas

Goran Šimac • 31/10/2023 u 09:33 •

-Dolazim iz obitelji koja smo direktni potomci naroda Inka. Drevni narodi su vjerovali kako je voda život. Pa koliko je nama doktorata potrebno da to shvatimo? Vrlo je jednostavno – jednostavno započinje svoju priču Constantino Auca Chutas, peruanski biolog.

Constantino Auca Chutas je zbog svojih golemih zasluga u obnovi stradalih šuma u Peruu dobio niz priznanja, među njima i ono **Šampiona Zemlje**, a koje UN dodjeljuje iznimnim pojedincima diljem svijeta za najviše zasluge na području ekologije. Međutim papirnata i blještava priznanja i nagrade i tapšanja po

ramenu su mu manje važna od pogleda na nove šume i zelene padine, koje su donedavno bile isprane pustopoljine, uništene ljudskom glupošću i gramzljivošću. Njegovo srednje ime: **Auccas**, znači **Ratnik**, pa nije slučajno što ka doživljavaju kao jednog od najvećih južnoameričkih *ratnika* koji se požrtvovno, hrabro i bez povlačenja bori za spas tamošnje prirode koja užurbano nestaje zbog divljačke eksploatacije prirodnih resursa (šuma, ruda, voda...), te dramatičnih klimatskih promjena, oluja, suša, poplava... itd.



Constantino Auca Chutas

-Ovdje na Andama se mogu vidjeti neki od najljepših pogleda na svijetu. Među ostalim, ima puno ledenjaka. Sjedio sam jednom prilikom s jednim starijim žiteljem planina i on mi je pokazao na голу planinu bez snijega i rekao: “Ta je planina prije 30 godina bila prekrivena snijegom, ali sada ga nema.” I vidio sam to isto posvuda, ledenjaci se tope, šume nestaju. I još gore, voda nestaje. Nasuprot nama su privatne tvrtke, rudarske korporacije... Shvatio sam kako se mora naporno raditi kako bi bili brži od

prebrzog procesa uništenja i uništavanja. Sjećam se da me jednom prilikom djed pozvao i rekao mi: “Ti si ratnik, ti si borac, idi i bori se.” I krenuo sam... – priča **Constantino**.

Kako kaže, nismo mi tu da posadimo stotinu stabala ili 1000 posađenih stabala: *idemo na milijune*.

Nema stabala, nema ni vode

-Moramo posaditi sve te milijune stabala duž Anda kako bi osigurali vodu. Ako to ne učinimo, neće biti ni vode. U blizini ledenjaka se nalaze planinske autohtone šume Polylepisa, a sva vegetacija koja raste oko stabala je sudbonosno važna: upravo ona prikuplja otoplenu vodu s s pokrovom od mahovine koja ju upija poput spužve. Pojednostavljeno to znači ovo: ako smo posadili 60 000 stabala, na taj način smo ujedno dobili 60 000 spremišta koje hvataju vodu, pa onda povećanje razine jezera, sve... U Acción Andina imamo više od 25 000 domorodačkih obitelji koje sade stabla duž svih Anda, i to tako da posade više od 60.000 stabala u jednom danu! U jednom danu! – ističe oduševljeno **Constantino Auca Chutas**.



Sadnja stabala na Andama

On ističe kako je jako važno da u sadnji stabala sudjeluju lokalne zajednice, a ne da to radi netko *sa strane*, zato jer je to ponajprije zadatak zajednice, a onda i zato što će na taj način postati bliski s tim procesom, te će u budućnosti nastaviti s njim, s generacije na generaciju. Kako kaže, u naravi, to nije ništa drugo nego oživljavanje praksi drevnih naroda. A ti su drveni narodi, očito je, bili jednostavno mudri jer su shvaćali jednostavnu činjenicu kako ne mogu preživjeti uništavajući svoje okruženje radi kratkoročne koristi, te da usput moraju pomoći prirodi da se obnavlja sadnjom adekvatne vegetacije itd.

-Molim se za dulji život kako bi imao što više vremena i kako bi mogao nastaviti raditi na očuvanju prirode. Nadam se da ću uspjeti uvjeriti i druge kako je ovaj model primjenjiv za cijeli svijet. Formule i rješenja su pred vama, ali nije to neka čarobna formula koju možete pronaći na internetu. – kaže **Constantino**.

Tri milijuna stabala

Zanimanje Constantina Aucce Chutasa za očuvanje počelo je prije više od tri desetljeća još za vrijeme terenskog rada kojeg je obavljao kao student biologije u Cuscu u Peruu. U to su vrijeme prekrasne padine peruanskih Anda koje su okruživale grad bile pod udarom katastrofalnih požara, ilegalne sječe i širenja farmi.

-Očuvanje je postalo nužno”, rekao je Aucca pa je proteklih 30 godina proveo predvodeći lokalne zajednice u naporima za zaštitu šuma diljem Južne Amerike, koje su ključne za borbu protiv klimatskih promjena i dom su jedinstvenim biljnim i životinjskim vrstama.

Asociación **Ecosistemas Andinos** (ECOAN), koju je Aucca osnovala 2000. godine, posadila je više od 3 milijuna stabala u Peruu i zaštitila ili obnovila 30.000 hektara zemlje.



Latinska Amerika i Karibi sadrže neke od šumskih ekosustava s najvećom bioraznovrsnošću na svijetu, no ipak je više od 40 posto šuma u regiji iskrčeno ili degradirano kako bi se napravio prostor za rudarske, poljoprivredne i infrastrukturne projekte.

Auccina zaštita koju vodi zajednica pomogla je domorodačkim zajednicama, tradicionalno marginaliziranoj skupini, da osiguraju zakonska prava na svoju zemlju i uspostave zaštićena područja za svoje izvorne šume.

“Pionirski rad Constantina Auca Chutasa podsjeća nas da su autohtone zajednice na čelu očuvanja”, rekla je Inger Andersen, izvršna direktorica UNEP-a. “Kao neki od najboljih čuvara prirodnog svijeta, njihovi doprinosi obnovi ekosustava su neprocjenjivi i ne mogu doći u hitnijem trenutku za planet.”

Asociación Ecosistemas Andinos **mobilizirao je tisuće ljudi** u Cuscu da zaštite i obnove drevne šume Polylepis, koje su nekada dominirale visokim Andama. Rastući do 5000 metara nadmorske visine, na većoj visini od bilo koje šume na svijetu, ova stabla u obliku oblaka igraju ključnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena i gubitka bioraznolikosti.

U njima žive ugrožene divlje životinje, skladišti se ugljik, oni popravljaju tlo i pomažu u hvatanju vode iz ledenjaka Anda koji se tope, a koja se zatim polako ispušta poljoprivrednim zajednicama nizvodno. Sa svoje visoke točke gledišta, Polylepis šume upijaju maglu i zadržavaju ogromne količine vode iz oblaka, koja se postupno ispušta kroz mahovinu kako bi planinski potoci tekli.

Festivali sadnje

Ogromna područja Anda nekoć su bila prekrivena stablima Polylepis, no danas je ostalo samo 500 000 hektara jer su desetljeća krčenja šuma za ogrjev, ispaša stoke, sječa, rudarstvo i ceste uzimali svoj danak. Gubitak ovih planinskih šuma utječe na nestašicu vode, utječući na živote i sredstva za život milijuna ljudi.

Kako bi osigurali opstanak budućih generacija autohtonih poljoprivrednika, udruga Auca **svake godine organizira festivale sadnje drveća u Cuscu**. Dan započinje ritualima predaka koji proizlaze iz bogate inkanske baštine u regiji. Glazbenici pušu u školjke i udaraju u bubnjeve u čast prirode dok se seljani penju strmim planinskim stazama kako bi zasadili drveće, neki nose svežnjeve sadnica na leđima – drugi, bebe.

“Kada posadimo drvo, vraćamo nešto Majci Zemlji. Uvjereni smo da što više drveća posadimo, to će više ljudi biti sretno. To je slavlje, dan sreće,- veli **Auca**.

U zamjenu za svoje napore da obnove ugrožena staništa i očuvaju ptice i druge divlje životinje, lokalne zajednice dobivaju pomoć od **Acción Andina** da osiguraju vlasništvo nad svojim zemljištem, što pruža pravnu zaštitu od eksploatacije od strane drvnih, rudarskih i naftnih kompanija.

Auca i njegov tim također su stvorili zaštićena područja, doveli liječnike i stomatologe u udaljena planinska sela i opskrbili zajednice solarnim pločama i glinenim pećima kako bi poboljšali kvalitetu života.

Auccina vizija regeneracije ekosustava nadilazi njegov rodni Peru. Godine 2018. Asociación Ecosistemas Andinos i američka neprofitna **organizacija Global Forest Generation** osnovali su Acción Andina kako bi proširili model pošumljavanja pod vodstvom zajednice u drugim andskim zemljama.

Kao predsjednik i suosnivač Acción Andina, Auca sada nadzire planove za zaštitu i obnovu **1 milijuna hektara kritično važnih šuma u Argentini, Boliviji, Čileu, Kolumbiji i Ekvadoru, kao i Peruu**, tijekom sljedećih 25 godina uz podršku **Globala Forest Generation**.

Njegov rad primjer je pravog odgovora na poziv **UN-ovog Desetljeća o obnovi ekosustava** na globalnu akciju za sprječavanje, zaustavljanje i preokret degradacije ekosustava.



Constantino Auca Chutas

Ali, suprotno posve pogrešnom razmišljanju nepametnih ljudi, sprječavanje stihijske sječe šuma radi kratkoročnog profita i sadnja novih stabala dugoročno donosi i ono što je takvima najvažnije – profit. Studije pokazuju da bi obnova 20 milijuna hektara degradiranih ekosustava u regiji Latinske Amerike i Kariba mogla donijeti **23 milijarde američkih dolara koristi tijekom 50 godina**. Obnovljeni ekosustavi također su ključni za zadržavanje globalnog zatopljenja ispod 2°C i pomoć društvima i gospodarstvima da se prilagode klimatskim promjenama.

Opće dobro?

U središtu Auccina rada je njegova duboka povezanost s njegovim nasljeđem Inka i inkanskim načelima “**Ayni i Minka**“, duboka predanost zajedničkom radu za **opće dobro**, koja se provlači kroz planove za povećanje pošumljavanja i u drugim andskim zemljama.

Opće dobro? Taj je pojam gotovo iskorijenjen u tzv, bogatim europskim državama, a u Hrvatskoj još i više. Većina se upire ne bi li namaknuli što više za sebe i svoje sebične potrebe, najčešće otimajući od općih zajedničkih bogatstava, za stjecanje osobnih. Zajednički rad na zajedničkom dobru je gotovo iščezao, s rijetkim iznimkama. U tome prednjače majstori degradacije i privatiziranja općeg dobra, vladajući političari, koji su uglavnom bez ikakve svijesti kako bi njihov posao trebao biti upravo suprotan: nesebično zalaganje za poboljšanje uvjeta života zajednice, te zaštiti njihovih resursa za budućnost, te mudro upravljanje . No vratimo se mi Constantineu, bolje je za zdravlje...

-Nekoć smo u Južnoj Americi bili najveće carstvo, ujedinjeno jednom kulturom, kulturom Inka. Bilo je to prvi put da smo se svi okupili. Sljedeći put kada smo se okupili je bilo da stvorimo pokret kojim ćemo se osloboditi od osvajača, od španjolskog jarma, da tražimo svoju neovisnost. Sada se okupljamo treći put. Zašto? Da zaštitimo malo drvo – jednostavno zaključuje **Constantine Auca Chutas**, koji je, jednostavno rečeno, *dobar čovjek*.

****Tekst je realiziran uz pomoć sredstava iz Projekta poticanja novinarske izvrsnosti 2023. – Agencije za elektroničke medije.***

[Twitter](#)[Facebook](#)[WhatsApp](#)